

El dèficit tecnològic de l'estat espanyol no deixa de créixer

De l'invent a la patent

El problema amb què es troben la majoria dels inventors és la manca de possibilitats de poder tirar endavant la idea, una vegada aquesta ha estat patentada, per l'escassa possibilitat de posar en marxa el giny que ofereixen les empreses .

Un país sense recerca científica i tècnica autòctones sobreviurà hipotecat per anar morint-se sense iniciatives pròpies". Aquesta sentència del Dr. August Pi i Sunyer formulada als anys 30 posa de manifest el problema que comporta la dependència tecnològica d'un estat. I la realitat és que l'estat espanyol va augmentant cada vegada més el seu dèficit tecnològic. Així, l'any passat es va importar tecnologia per una xifra global de 192.717 milions de pessetes i se'n va exportar per valor de 35.456 milions, la qual cosa situa el saldo negatiu de 157.281 milions de pessetes.

Aquest fet també queda palès a l'hora de constatar el baix nombre de patents d'invençió que es registren a l'estat espanyol. L'any 1988, mentre al Japó s'inscrivien 345.418 patents, als EUA 147.344 a la RFA 95.998 i a França 68.384 a l'estat espanyol se'n van registrar 1.754 de residents. I aquest dèficit seguirà augmentant en funció de l'accelerada mutació amb què van succeint-se les innovacions dels països industrialitzats.

Un dels factors més importants d'aquest dèficit és la cada vegada major implantació de multinacionals al país, la qual cosa fa que la major part dels estudiants que surten de les universitats se'n vagin a treballar a una d'aquestes empreses, els interessos de les quals sovint fan la competència a les empreses d'aquí.

D'altra banda, l'innovador i/o inventor és una persona que proposa un sistema, un aparell o un producte que l'ha de patentar si vol que sigui explotat. Després, però, ha de ser una empresa la que desenvolupi el giny, i el que falten són empreses que ho facin. A més, les despeses per a patentar un invent són altes. Així, el cost mínim per a enregistrar una patent és d'entre 80 i 100.000 pessetes, a més dels cànon anuals.

Però, ¿què és el que es pot patentar? Tal i com explica Ignasi Pontí, enginyer

industrial i agent oficial de propietat industrial, "tota aquella invenció nova que tingui cert nivell inventiu i que sigui susceptible d'una aplicació industrial". De fet, es poden patentar sistemes, aparells, dispositius, mecanismes i productes, tret dels productes farmacèutics i químics, que només seran patentables a partir del 92.

Una patent dóna al seu titular l'exclusiva de fabricació, comercialització i utilització de l'objecte patentat, i pot també privar-ne la importació. Dins del període de tres anys hi ha l'obligatorietat d'ex-

plotar l'objecte de la patent, si no qualsevol tercer interessat podrà sol·licitar i obtenir una llicència obligatòria d'explo-tació. Ara bé, el titular d'una patent també pot oferir i concedir una llicència de ple dret a qui li ho sol·liciti.

LA NOVA LLEI DE PATENTS

El juny de l'any 1986 el govern espanyol va modificar la llei de Patents fins llavors existent per tal d'adaptar-la a la normativa de la Comunitat Europea i poder-se adherir, així, al Conveni de Pa-

tent Europea. Aquest fet va comportar unes modificacions sobre la llei antiga.

Així, si bé se segueix mantenint la mateixa durada de les patents, 20 anys, és a partir de la sol·licitud i no de la concessió que es comença a comptar. Això és així perquè, entre altres coses, la concessió d'una patent pot trigar més d'un any i si es vol patentar a qualsevol altre estat, el Conveni de París estableix el límit d'un any des de la mateixa data d'entrada en què es va fer en el país d'origen.

La nova llei també estableix que s'han de fer dos tràmits abans de concedir una patent: un informe sobre l'estat de la tècnica i un examen de la patent.

Perquè una patent registrada en un país pugui registrar-se en altres, hi ha diversos registres d'invencions. Un d'aquests és el Conveni de París per a la Protecció de la Propietat Industrial, del qual actualment formen part cent països. En aquest cas, les sol·licituds de protecció de la patent s'han de depositar independentment en cadascun dels països.

Aquest no és el cas, però, de la Patent Europea (PE), l'àmbit territorial de la qual comprèn 14 estats, que són: Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos, Gran Bretanya, Grècia, Bèlgica, Luxemburg, Àustria, Suècia, Suïssa, Liechtenstein, Dinamarca i l'estat espanyol.

Aquesta patent no vol dir que hagi de cobrir forçosament els 14 països sinó que, demanant-se a Munic i en una de les tres llengües oficials, s'indica expressament en quins països es vol protecció i després s'haurà de validar en cadascun dels estats que s'han designat.

El cost d'aquesta patent és de 450 a 500.000 pessetes, a més de les taxes d'examen. Tot i així, surt més econòmic si es vol demanar protecció a més de quatre països i la sol·licitud es fa en un sol tràmit.

En el cas de la PE, l'informe de la tècnica és molt important ja que, entre altres, serveix per a avaluar quines possibilitats té de prosperar. Ara bé, en el cas de l'estat espanyol, si bé la nova llei remarca l'obligatorietat d'aquest examen, aquí no es realitza.

El nombre de PE va creixent d'any en any. Així, si l'any 1977 se n'havien tramitat 11.020, l'any 1988 van ser 44.773. D'aquestes, el 90% de les PE designen Alemanya com a país on es vol protecció i en un 50% en el cas de l'estat espanyol.

Però entre la publicació de la nova llei de patents espanyola i l'adhesió de l'estat a la PE, l'any 86, el nombre de patents

Un espai per a l'enginy i la creativitat

A Catalunya hi ha dues associacions d'inventors de les quals la més antiga és l'Associació d'Innovadors Narcís Monturiol, (AINM), que té uns 400 socis, majoritàriament dels PPCC. L'AINM, presidida pel conseller d'Indústria, Antoni Subirà, té com a objectius establir contactes entre titulars de patents i centres de Formació Professional per a la construcció de prototips i pre-sèries, i buscar antecedents sobre l'estat internacional de tecnologies concretes per a ser innovades, orientar sobre defensa i protecció d'interessos sobre la Propietat Industrial de les Empreses a més d'estar en contacte amb les Federacions Internacionals d'Inventors.

Seguint l'exemple del Japan Institute of Invention and Innovation, creat el 1904 per un grup de professionals japonesos i que actualment compta amb 14.108 empreses col·laboradores, l'AINM vol animar, informar i formar investigadors independents que tirin endavant els seus projectes i trobin empreses que vulguin posar en marxa les patents.

Per això ha iniciat una campanya adreçada als ministeris d'Indústria i Hisenda sol·licitant-los que es redacti un projecte de llei que doti unes subvencions als investigadors perquè puguin accedir sense cost al Registre de la Propietat Industrial i conèixer l'estat internacional de la tècnica.

La petició al Ministeri d'Hisenda és perquè s'elabori un decret que estableixi absent d'impostos durant els tres primers anys de posada en marxa de l'empresa o secció que es formi exclusivament per explotar una patent d'invenció, segons explica Josep Garriga, secretari-general de l'AINM.

L'aplicació de la fregadora, encara que domèstica, podria ser susceptible de patentar-se. Josep Garriga, secretari general de l'AINM.

espanyoles ha baixat considerablement. D'aquesta manera, si l'any 1986 es van tramitar a l'estat 10.230 patents, segons xifres de la World Intellectual Property Organisation, l'any 1980 el nombre va ser de 4.025. Inversament, però, el nombre de sol·licituds de PE que designaven l'estat espanyol va passar de 4.128 l'any 86 a 22.204 l'any 88.

Això és degut, segons Ignasi Ponti, al fet que "demanant la PE i especificant que es vol protecció en determinats països, ja n'hi ha prou, amb la qual cosa el nombre de patents tramitades directament des de l'estat s'ha reduït".

Un altre model de registre que encara està en fase d'estudi és la Patent Comunitària (PC). Aquesta es diferencia de la PE en el fet que, mentre que la PE es tracta d'una tramitació conjunta i després passa a ser patent estatal, en el cas de la PC es farà una tramitació conjunta i la patent també serà conjunta. En aquest cas la PC sí que coincidirà amb els 12 estats de la CE. Però la dificultat d'aquesta patent rau en la diferent jurisdicció de cadascun dels estats.

Finalment, hi ha el tractat internacional Patent Cooperation Treaty (PCT). Aquest tractat engloba 42 estats on, a banda d'Europa, hi són Corea, Brasil,

De la sopa d'all a la mesura objectiva del color

D' invents del TBO no és que ja no se'n facin sinó que la majoria de vegades no es patenten, ja que un dels requisits per a poder patentar res és que la invenció ha de ser susceptible d'aplicar-se industrialment.

La primera patent que es va registrar a l'estat després de la publicació de la nova Llei de Patents va ser la sopa d'all. No és que la sopa d'all s'hagi inventat l'any 86, sinó que envasada i conservada, és una innovació d'un producte ja inventat. I es tracta d'una patent catalana, encara que això, oficialment, no sigui així. I és que, per molt que els papers de sol·licitud de patent es tramitin des de Catalunya o des de qualsevol indret de l'estat, el Registre de la Propietat Industrial està a Madrid i, per tant, el registre de patents és espanyol.

Altres innovacions han estat la que va rebre l'accèssit al Premi Creativitat convocat pel Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya. Es tracta d'un giny, presentat per Antoni Morgades, Josep Garriga i Pere Travé, que assegura al consumidor que la cadena de fred d'un producte congelat no s'ha trencat des que el producte es congela fins que arriba a les mans del consumidor. En el XVIII Saló Internacional de les Innovacions i Tecnologies Noves, celebrat a Ginebra, aquest any va rebre el Premi de la Federació Industrial Rellogera de Suïssa Eduard Farré Olivé pel rellotge de busques independents i transparent.

El físic Santacana, per la seva part, ha estat 25 anys investigant un mètode per a mesurar objectivament el color. Aquesta invenció ha estat presentada a l'Acadèmia Sueca que concedeix els Premi Nobel i ha estat seleccionada i nominada per al Nobel de Física d'enguany.

Austràlia, l'URSS, el Japó i els EUA.

En el cas que la sol·licitud de patent es faci en més de 7 països, és econòmicament interessant ja que permet la simpli-

ficació a una sola sol·licitud per a tots els països designats.

Sílvia Monfort